Ода

Біжи, розваго юних днів,
Цитери зніжена царице!
Де ти, де ти, гроза царів,
Співачка волі яснолиця?
Прийди, зірви з чола вінок,
Розбий солодкозвучну ліру…
Співать про волю прагну щиро,
На тронах вразити порок.

Відкрий мені величний слід
Натхнення сповненого галла,
Кому сама між славних бід
Ти смілі гімни навівала.
Сини мінливої судьби,
Тремтіть, тремтіть, тирани світу!
А ви мужайтесь, жертви гніту,
Повстаньте, змучені раби!

О жах! Куди не кину зір —
Кайдани скрізь, ганьба й погрози.
Лихих законів згубний вир,
І свист бича, й безсилі сльози,
У непроглядній вічній млі —
Сваволя тлінна і неправа
І грізний геній — пристрасть слави
На цій пригнобленій землі.

Лиш там над царственим чолом
Народів не лягло страждання,
Де міцно сплетеним вінком —
Закону й вольності єднання;
І дано всім їх щит твердий,

Що рівно рівних захищає,
Їх меч — злочинців не минає
Між громадян в державі тій,

Де з високості б'є тяжка
Законів кара справедлива,
І непідкупна їх рука,
Яку не зваблює нажива.
Володарі! Вінець і трон
Вам дав закон, а не природа —
Ви стали вище від народу.
Та вище — вічний є закон.

І горе, горе племенам,
Де він дрімає мовчазливо,
Де хоч народам, хоч царям
Законом панувать можливо!
Тебе за свідка кличу я,
О мученик помилок славних.
За предків в шумі бур недавніх
Відтяв ти голову царя.

Іде на страту Людовик,
Нащадки дивляться в безмов'ї,
Як він у смертний час приник
До плахи, зрошеної кров'ю.
Закон, народ — мовчать в цю мить,
Спада караюча сокира...
І се — злочинцева порфіра
На галлах скованих лежить.

О самовладний лиходій!
Тебе, твій трон я проклинаю,
І смерть тобі й сім'ї твоїй
Жорстоко й радо накликаю.

Читають на твоїм чолі
Печать прокляття всі народи.
Страхіття світу, стид природи,
Докір ти богу на землі.

Коли над мороком Неви
Зоря північна мирно сяє,
І чорні думи з голови
Лиш сон спокійний розганяє,
Співець стоїть у темноті,
Де, мов примара невблаганна,
Пустинний пам'ятник тирана —
Палац у грізнім забутті.

І чує Клії гнівний глас
За цими стінами страшними,
Калігули останній час
Перед його встає очима,
Він бачить — в лентах і зірках
Ідуть хмільні з вина й сваволі
Таємні вбивці темночолі,
В очах зухвалість, в серці страх.

Мовчить невірний вартовий,
І міст підйомний опустили,
Рукою зради в тьмі нічній
Ворота ковані відкрили...
І жах! О сором! Крізь туман.
Як звірі, вдерлись яничари!..
Безславні падають удари...
Загинув вінчаний тиран.

І нині вчіться, о царі:
Ні нагороди, ані страти,
Ні ланцюги, ні олтарі

Не в силі вас порятувати.
Схиліть же голову від зрад
Під захист вірного закону,
І стануть на сторожі трону
Народів вольність, мир і лад.

1817